

КОПІЯ

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬ-
СЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ІМЕНІ ПЕТРА ВАСИЛЕНКА

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор ХНТУСГ

_____ О.В. Нанка

«___» _____ 2020 р.

ПОЛОЖЕННЯ ПРО РОЗРОБЛЕННЯ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ, МОНІТОРИНГ, ПЕРЕГЛЯД ТА ЗАКРИТТЯ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

УХВАЛЕНО

рішення вченої ради ХНТУСГ

від «14» листопада 2020 р.

протокол № 8 від «14» листопада 2020р.

Харків – 2020 рік

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про розроблення, затвердження, моніторинг, перегляд та закриття освітніх програм (далі – Положення) в Харківському національному технічному університеті сільського господарства імені Петра Василенка (далі – Університет) є складовою частиною внутрішньої системи забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти Університету. Положенням визначаються основні засади, принципи та особливості розроблення, затвердження, моніторингу, перегляду та закриття освітніх програм та навчальних планів здобувачів вищої освіти освітніх ступенів «бакалавр», «магістр», «доктор філософії» незалежно від форми навчання.

1.2. Положення розроблене відповідно до вимог Закону України «Про освіту» від 05.09.2017 р. № 2145-VIII (стаття 44. Акредитація освітньої програми) та Закону України «Про вищу освіту» (ст. 10. «Стандарти вищої освіти», ст. 25. «Акредитація освітньої програми»), Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015), наказу Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 р. № 977 «Про затвердження Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 р. № 347), Статуту Університету, інших нормативно-правових актів у сфері вищої освіти, зайнятості і соціально-трудових відносин, а також рекомендацій і стандартів, визнаних Україною документами Болонського і Копенгагенського процесів.

1.3. Освітня програма започатковується в межах ліцензованої спеціальності. В рамках однієї спеціальності Університету можуть реалізуватися декілька освітніх програм.

1.4. Освітня (освітньо-професійна / освітньо-наукова) програма розробляється проєктною групою випускової кафедри (міжкафедральною групою), затверджується вченою радою Університету і вводиться в дію наказом

ректора для:

- першого рівня вищої освіти (бакалавр) – обсяг 180-240 кредитів ЄКТС;
- другого рівня вищої освіти (магістр) – обсяг 90-120 кредитів ЄКТС.
- третього (освітньо - наукового) рівня вищої освіти (докторів філософії) - обсяг освітньої складової 30-60 кредитів ЄКТС.

1.5. Мінімальний обсяг освітньої (освітньо-професійної) програми, який забезпечує загальні та спеціальні (фахові) компетентності (обсяг практичної підготовки тощо) за даною спеціальністю, визначається Стандартом вищої освіти.

1.6. Положення публікується на офіційному веб-сайті Університету.

1.7. Відповідальність за повноту й своєчасність розміщення інформації про освітню програму (проект освітньої програми) на офіційному веб-сайті Університету несе гарант відповідної освітньої програми.

2. ОСНОВНІ ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ

Здобувачі освіти – вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі, стажисти, клінічні ординатори, аспіранти (ад'юнкти), докторанти, інші особи, які здобувають освіти за будь-яким видом та формою.

Індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план.

Індивідуальний навчальний план – документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та створюється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів. До індивідуального навчального плану входять обов'язкові компоненти (навчальні дисципліни, практики, курсові роботи тощо)

освітньої програми і дисципліни (види робіт), обрані здобувачем освіти в порядку реалізації свого права на вибір (не менше 25 % обсягу програми підготовки).

Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність.

Кредит ЄКТС – одиниця вимірювання навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Як правило, при рівномірному розподілі навчального часу з дисциплін в семестрі, один кредит ЄКТС відповідає навчальному навантаженню у три академічні години навчальних занять та самостійної роботи у навчальному тижні, не включає в себе час, відведений для підсумкового контролю.

Критерії оцінювання - стосовно оцінювання: описи, що і на якому рівні має зробити здобувач вищої освіти для демонстрації досягнення результатів навчання на виконання вимог освітньої програми.

Навантаження студента/аспіранта - час, який необхідний студенту/аспіранту для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Цей час включає всі види навчальної роботи: лекції, семінарські, практичні, лабораторні заняття, самостійну роботу, контрольні заходи, проходження навчальних та виробничих практик тощо.

Освітній процес - система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на набуття, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей в осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості.

Освітня діяльність – діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті.

Освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова) програма - система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності,

що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти.

Особа з особливими освітніми потребами - особа з інвалідністю, яка потребує додаткової підтримки для забезпечення здобуття вищої освіти.

Перезарахування/трансфер кредитів – процес визнання кредитів, присвоєних в іншому закладі вищої освіти, з метою отримання кваліфікації. Кредити, присвоєні учасникам в межах однієї освітньої програми певного закладу освіти, можуть бути переведені для накопичування в іншій програмі, запропонованій тим самим або іншим закладом освіти, оскільки результати навчання задовольняють деяким або всім вимогам конкретної програми, її частини або кваліфікації.

Програмні компетентності – найбільш важливі компетентності, що визначають специфіку програми та включаються в Профіль програми. Очікується, що програмні компетентності однакових програм в різних університетах є подібними чи порівнюваними між собою.

Програмні результати навчання – узгоджений набір 15-20 тверджень, які виражають те, що здобувач повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми.

Проектна група - визначена наказом керівника закладу освіти група педагогічних, науково-педагогічних та/або наукових працівників, які відповідальні за започаткування освітньої діяльності за спеціальністю на певному рівні вищої освіти, фахової передвищої освіти та у сфері післядипломної освіти для осіб з вищою освітою і відповідають кваліфікаційним вимогам, визначеним Ліцензійними умовами.

Профіль програми – невід’ємна частина опису програми, створена для представлення в усталеній формі основної інформації про освітню програму. Дозволяє точно позиціонувати освітню програму серед інших, співвіднести з

тематикою наукових досліджень, що полегшує її розуміння всіма основними зацікавленими особами (стейкхолдерами): здобувачами, роботодавцями, дослідниками, викладачами, агенціями забезпечення якості тощо. Визначає предметну область, до якої належить дана освітня програма, її освітній рівень та специфічні особливості даної програми, які відрізняють її від інших подібних програм.

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Рівень освіти – завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю компетентностей, визначених, як правило, стандартом освіти, та які відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій.

Структурно-логічна схема підготовки – це наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки та основа для створення навчального та робочого навчального планів.

Студент – особа (студент, курсант, аспірант, інтерн, ад'юнкт, докторант тощо), яка залучена до формальної освітньої програми вищої освіти.

Студентоцентризований підхід – розглядає здобувача вищої освіти як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу. Студентоцентризований підхід передбачає розроблення освітніх програм, які зосереджуються на результатах навчання, враховують особливості пріоритетів особи, що навчається, ґрунтуються на реалістичності запланованого навчального навантаження, яке узгоджується із тривалістю освітньої програми, передбачає взаємоповагу між студентом і викладачем, реальну вибірковість дисциплін, участь студентів у системі внутрішнього забезпечення якості освіти

Університету.

Ступінь – кваліфікація вищої освіти, що, як правило, присвоюється після успішного завершення освітньої програми на певному циклі/рівні вищої освіти.

Soft skills (т.зв. «м'які навички», «соціальні навички» чи «навички успішності») – дозволяють випускникам ЗВО бути успішними на своєму робочому місці. До soft skills зараховують навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність, працювати в критичних умовах, вміння залагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості deadline (вчасного виконання поставлених завдань), здатність логічно і критично мислити, самостійно приймати рішення, креативність тощо. Іноді до соціальних навичок також зараховують знання іноземних мов, в першу чергу англійської мови.

3. РОЗРОБКА ТА ЗАТВЕРДЖЕННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

3.1. Запровадженню нової освітньої програми передують аналіз та оцінювання доцільності її запровадження, який проводиться ініціативною групою. До складу ініціативної групи можуть входити: здобувачі вищої освіти, представники органів студентського самоврядування та ради молодих вчених, випускники, роботодавці, академічна спільнота та інші зацікавлені особи.

3.2. Аналіз та оцінювання доцільності запровадження освітньої програми проводиться з метою встановлення суспільної потреби в освітній програмі, моніторингу ринку освітніх послуг та можливості позиціонування на ньому освітньої програми.

3.3. За результатами аналізу та оцінювання доцільності запровадження освітньої програми ініціативна група звертається до керівництва ННІ /факультету, на базі якого планується реалізація даної програми, з обґрунтованим клопотанням про розгляд питання на вченій раді ННІ /факультету щодо створення проєктної групи та запровадження відповідної освітньої програми.

3.4. Вчена рада ННІ /факультету, у разі ухвалення рішення про доцільність запровадження освітньої програми, також на своєму засіданні

обговорює питання щодо створення та складу проектної групи освітньої програми та призначення гаранта освітньої програми.

3.5. У разі ухвалення вченою радою ННІ / факультету рішення про доцільність запровадження освітньої (освітньо-наукової) програми та створення проектної групи, керівництво ННІ / факультету звертається до керівництва Університету з обґрунтованим клопотанням про запровадження в освітню діяльність нової освітньої програми та створення відповідної проектної групи освітньої програми і призначення гаранта освітньої програми.

3.6. У разі прийняття керівництвом Університету рішення про запровадження нової освітньої програми, навчальний відділ, за пропозиціями керівництва та вченої ради ННІ / факультету, готує проєкт наказу про затвердження складу проектної групи освітньої програми та призначення гаранта освітньої програми.

3.7. За запитом проектної групи відповідні структурні підрозділи Університету зобов'язані надати, у визначений гарантом освітньої програми строк, відомості, які необхідні для розроблення освітньої програми.

3.8. Проектна група розробляє освітню програму (зміни до освітньої програми) відповідно до зразка, наведеного в листі Міністерства освіти і науки України № 1/9-239 від 28.04.2017 р., оприлюднює її на офіційному веб-сайті Університету для громадського обговорення не пізніше як за 1 місяць до її розгляду та надає для обговорення на засідання випускової (-их) кафедри (кафедр), вченої ради ННІ / факультету.

3.9. Під час громадського обговорення освітньої програми (змін до освітньої програми) на засіданні робочої групи за відповідною спеціальністю проводиться узгодження:

- результатів навчання та програмних компетентностей;
- програмних результатів навчання з Національною рамкою кваліфікацій;
- програмних результатів навчання зі стандартами вищої освіти;
- результатів вивчення освітніх компонент (навчальних дисциплін) з програмними результатами навчання);

- методів викладання з відповідними результатами навчання для досягнення бажаних результатів навчання;

- методів оцінювання відповідно з програмними результатами навчання та формуються пропозиції та зауваження до освітньої програми (змін до освітньої програми) для проєктної групи.

3.10. Проєктна група під час розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми, зобов'язана врахувати всі обґрунтовані інтереси, пропозиції та зауваження зацікавлених сторін.

3.11. Після громадського обговорення та врахування пропозицій до освітньої програми (змін до освітньої програми) гарант освітньої програми надає освітню програму та рецензії на неї від роботодавців на засідання вченої ради Університету.

3.12. За результатами розгляду освітньої програми вчена рада Університету може прийняти рішення про її затвердження або направлення на доопрацювання, або про відмову у затвердженні.

3.13. Рішення вченої ради Університету про затвердження освітньої програми є підставою для розробки навчального плану підготовки здобувачів вищої освіти за відповідною освітньою програмою.

4 РЕАЛІЗАЦІЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

4.1. Процедура розробки навчального плану і робочого навчального плану та реалізація освітньої програми визначається Положенням про організацію освітнього процесу та Положенням щодо розробки, структури та змісту навчального та робочого навчального планів підготовки здобувачів вищої освіти за освітніми ступенями бакалавр, магістр та доктор філософії.

4.2. Управління реалізацією освітньої програми здійснюється:

- директором ННІ / деканом факультету: матеріально-технічне забезпечення; інформаційне та навчально-методичне забезпечення; профорієнтаційна робота з потенційними вступниками; взаємодія з зацікавленими сторонами; забезпечення якості освітньої програми, що реалізується; організація проведення самооцінювання освітньої програми та

освітньої діяльності;

- гарантом освітньої програми: організація розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми; аналіз та впровадження кращого досвіду світової та вітчизняної вищої освіти в зміст і технологію реалізації освітньої програми; контроль відповідності групи забезпечення освітньої програми ліцензійним умовам згідно з законодавством; проведення самооцінювання освітньої програми та освітньої діяльності.

4.3. Протягом всього періоду реалізації освітньої програми в межах відповідної спеціальності, Університет зобов'язаний виконувати ліцензійні умови згідно з законодавством до цієї спеціальності.

5. МОНІТОРИНГ ТА ПЕРЕГЛЯД ОСВІТНІХ ПРОГРАМ

5.1. Моніторинг та перегляд освітніх програм проводиться з метою удосконалення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти.

5.2. Моніторинг та перегляд освітніх програм здійснюється за участі здобувачів вищої освіти, представників органів студентського самоврядування, випускників, роботодавців, академічної спільноти та інших зацікавлених сторін.

5.3. Перегляд освітньої програми здійснюється не рідше ніж раз на 5 років. При цьому освітня програма може щорічно оновлюватись частково в частині всіх компонентів, якщо оновлення складу програми (складу дисциплін, практик, їх обсягу в кредитах ЄКТС) не перевищує 60%. Внесені зміни (доповнення) оформлюються протоколом відповідного ННІ / факультету. При зміні місії (цілей) освітньої програми, її виду (запровадження міждисциплінарності) та значному оновленні обґрунтовані зміни чи доповнення до освітньої програми вносяться, в разі необхідності, в такому ж порядку, як під час розробки та затвердження освітньої програми відповідно до цього Положення.

5.4. Підставами для перегляду освітньої програми є:

- ініціатива проєктної групи та/або групи забезпечення відповідної освітньої програми, керівництва Університету, ННІ / факультету, зацікавлених

сторін;

- об'єктивні зміни інфраструктурного, кадрового характеру та/або інших ресурсних умов реалізації освітньої програми;

- наявність висновків про недостатньо високу якість освітньої програми за результатами оцінки якості освітньої програми;

- наявність недоліків та зауважень за результатами самооцінювання освітньої програми та освітньої діяльності.

Підстави для перегляду освітньої програми не є вичерпними.

5.5. Після перегляду та затвердження освітньої програми вона розміщується на офіційному веб-сайті Університету.

6. САМООЦІНЮВАННЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ ТА ОСВІТНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

6.1. Оцінювання освітньої програми та освітньої діяльності за освітньою програмою здійснюється відповідно до критеріїв, затверджених Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

6.2. З метою забезпечення якості вищої освіти та вчасного реагування на виявлені недоліки, зауваження та пропозиції в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми Університет проводить самооцінювання освітньої програми та освітньої діяльності.

6.3. За результатами самооцінювання гарант освітньої програми готує звіт про самооцінювання освітньої програми та освітньої діяльності і надає його на розгляд вченої ради Університету.

6.4. Гарант освітньої (програми забезпечує своєчасне оформлення звіту про самооцінювання освітньої програми та освітньої діяльності та його оприлюднення на офіційному веб-сайті Університету.

6.5. За запитом проєктної групи відповідні структурні підрозділи Університету зобов'язані надати, у визначений гарантом освітньої програми строк, відомості, які необхідні для оформлення звіту про самооцінювання освітньої програми та освітньої діяльності.

7. ЗАКРИТТЯ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

7.1. Рішення про закриття освітньої програми приймає вчена рада Університету.

7.2. Освітня програма може бути вилучена з переліку освітніх програм, які реалізуються в Університеті з наступних причин:

- з ініціативи випускового ННІ / факультету, обґрунтоване рішення якого про відмову від реалізації освітньої програми повинно бути розглянуто вченою радою ННІ / факультету;

- у разі відсутності набору здобувачів вищої освіти на навчання протягом 2 років за новою освітньою програмою та відсутності здобувачів вищої освіти, які навчаються за відповідною освітньою програмою (за поданням гаранта освітньої програми);

- у разі перегляду освітньої програми, що призвело до зміни її назви;

- за результатами зовнішньої або внутрішньої оцінки якості освітньої програми та освітньої діяльності тощо.

8. ПРОЗОРИСТЬ ТА ПУБЛІЧНІСТЬ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

8.1. Прозорість та публічність освітньої програми досягається шляхом відкритості діяльності Університету через виконання своєї суспільної місії та інформування зацікавлених сторін про всі аспекти освітнього процесу в Університеті.

8.2. Внутрішні нормативно-правові акти та документи, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, оприлюднені на офіційному веб-сайті Університету.

8.3. Розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм (проектів освітніх програм) в Університеті здійснюється відповідно до цього Положення, прозоро та публічно, через оприлюднення їх та контактів для зворотного зв'язку на офіційному веб-сайті Університету для громадського обговорення.

8.4. Університет через гарантів освітніх програм своєчасно оприлюднює на офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітні програми

в обсязі, достатньому для інформування відповідних зацікавлених сторін та суспільства.

8.5. Гаранти освітніх програм у процесі оприлюднення на офіційному веб-сайті Університету інформації про освітні програми, зобов'язані виконувати вимоги чинного законів України «Про інформацію», «Про доступ до публічної інформації», зокрема – щодо використання інформації з обмеженим доступом.

8.6. У разі наявності у внутрішньому нормативно-правовому акті або документі інформації з обмеженим доступом, Університет публікує такий документ за винятком інформації, доступ до якої обмежено.

9. ПОРЯДОК ЗАПРОВАДЖЕННЯ ПОЛОЖЕННЯ

9.1. Положення, а також зміни та/або доповнення до нього затверджуються вченою радою Університету та вводяться в дію наказом ректора.

9.2. Положення є обов'язковим до виконання всіма структурними підрозділами Університету, що є розробниками освітніх програм.

9.3. Контроль за виконанням Положення покладається на посадових осіб Університету відповідно до їх функціональних обов'язків.

РОЗРОБНИКИ

Проректор з НПР	_____	С.О. Заїка;
Керівник навчального відділу	_____	Н.Г. Бережна
Директор ННІ МСМ	_____	В.М. Власовець
Директор ННІ ЕКТ	_____	О.М. Мороз
Директор ННІ ТС	_____	О.В. Сайчук
Директор ННІ ПХВ	_____	В.В. Бредихін
Директор ННІ БМ	_____	О.В. Грідін
Декан факультету ТСЛ	_____	А.Г. Кравцов